281553 - Bankanın Arabayı Taksitle Satmasının Caiz Olmasının Şartları

Soru

Çalıştığım kurum, araba satın almak için banka ile anlaşma yaptı. Bankaya %30 peşin, geri kalan bakiyeyi taksitlerle beş sene içerisinde her sene arabanın değerine %5 tekabul eden taksit ödenecek. Bu işlem caiz mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Bankanın arabayı söz konusu olan yöntemle satması üç şartla caizdir:

Birincisi: Bankanın arabayı müşteriye satmadan önce tedarikçiden satın alıp sahip olması. Çünkü bir kimse sahip olmadığı bir şeyi satması caiz değildir. Nitekim Hakim bin Hizam Radiyallahu anhu şöyle rivayet eder: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e şöyle sordum: Bir adam bana gelir bir mal satın almak ister fakat yanımda olmaz. Ona satar daha sonra çarşıdan satın alıp ona teslim ederim. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle cevap verdi: "Sahip olmadığın bir şeyi satma" (Nesai 4613, Ebu Davud 3503, Tirmizi 1232, Elbani sahih demiştir)

Başka bir rivayette: Satacağın bir şeyi teslim almadan satma" (Ahmed 15316, Nesai 4613, Elbani sahih dedi 342)

İkincisi: Taksit farkını normal fiyattan farklı olarak bildirmez. Çünkü taksitli olduğu için her sene %5 ek ücret alınacak denilirse faize benzer.

Mecme el Fıkh el İslami kararında şöyle geçer: Şer'i olarak vadeli satış sözleşmesinde taksit farkı normal zamana endeksli olarak fiyattan bağımsız olarak zikredilmesi caiz değildir. İster iki taraf farkın oranına ittifak etsinler veya normal bilinen farka göre yapsınlar caiz değildir. (Mecelle Mecma el Fıkh a 6 c. 1 s. 193)

Üçüncüsü:

Ödemede gecikme olması durumunda parasal gecikme cezası verileceğine dair sözleşmeye şart koyulmaması. Çünkü bu faiz olur.

Yukarıda belirtilen kaynakta şöyle geçer:

-Vadeli satış fiyatı, peşin fiyattan daha pahalı olması caizdir. Nakit fiyatı belirtilirken belirli bir süre için taksitli olarak farklı bir fiyat belirlenebilir. Ancak her iki taraf peşin mi yoksa vadeli mi alışveriş yapacaklarına dair net bir karar vermeden alışveriş geçerli değil. Şayet peşin ile vadeli arasında tereddüt edilir ve belirli bir fiyat koyulmamışsa alışveriş caiz değildir.

Üçüncüsü:

Şayet müşteri belirlenen sürede taksitleri ödeyemezse borcu üzerine fazlalık istenemez. Bu şart koşulursa faiz olur.

Tüm bunlar banka, arabayı şirketten alıp daha sonra müşteriye satacaksa. Fakat bankanın rolü sadece finans sağlamak ise şirkete parayı verir ve müşteri gidip şirketten arabayı alıyorsa ve banka müşteriden parayı fazlasıyla taksitli tahsil ediyorsa bu faizdir. Çünkü bunun gerçeği banka parayı müşteriye borç vermiş ve fazlasıyla taksitli olarak kendisine vermeyi şart koşmuş. Şüphesiz bu alimlerin icmaıyla faizdir.

En iyisini Allah bilir.